

Antoni Karwacki

Historia zabaw i gier z piłką i laską trwa od ponad 5000 lat: od starożytnych Chin, Japonii, Persji, Indii. Gry stanowiące pierwowzór współczesnego hokeja znane były także w antycznym Egipcie, w starożytnej Grecji i Rzymie oraz w średniowiecznej Afryce. W Europie, gry takie rozwijały się głównie na Wyspach Brytyjskich i we Francji. W drugiej połowie XIX wieku Anglia stała się ojczyzną nowoczesnego hokeja na trawie.

Urok i piękno tej dyscypliny sportu dotarły również do Polaków, a było to w czasie, gdy ziemie polskie znajdowały się pod zaborami: pruskim, austriackim i rosyjskim. Polacy z uporem walczyli wówczas o utrzymanie polskich obyczajów, tradycji i języka. Walka o polskość i Polskę odnosiła się także do sportu.

Trzema drogami docierał nowoczesny hokej do Polski. Pierwsza wiodła z Czech do Lwowa. Polskim sportowcom pomagał **Karl Vopalecky** - instruktor sportowy "Slavii" Praga. On był pierwszym nauczycielem polskich hokeistów. Polskie drużyny hokejowe powstawały we Lwowie w konspiracji. Historycznym dniem - uznanym za początek polskiego hokeja na trawie - był 1 lipca 1907r., kiedy to na Boisku Sokolim we Lwowie odbył się pierwszy mecz hokejowy między **I Lwowskim Klubem Piłki Nożnej** i **"Pogonią" Lwów**. Tak narodziły się pierwsze polskie drużyny hokejowe.

Druga droga wiodła z Anglii. W początkach obecnego stulecia do szkół angielskich wyjeżdżali młodzi polscy nauczyciele. Odbywali tam praktyki nauczycielskie. Były wśród nich: **Maria Germanówna** i **Jadwiga Mayówna**. Z Anglii przesyłały do Polski informacje i artykuły o wychowaniu fizycznym w angielskich szkołach. Po powrocie do kraju wraz ze swymi kolegami i skautami tworzyły drużyny hokejowe we Lwowie, Krakowie i Przemyślu.

Trzecia droga wiodła z Niemiec. W 1916r. osiadł w Warszawie z zamiarem studiowania na tamtejszym Uniwersytecie niemiecki żołnierz **Maurycy Tisch**, doświadczony hokeista. Pomógł on polskiemu sportowcom: **Tadeuszowi Grabowskiemu**, **Józefowi Malinowskiemu** oraz gronu piłkarzy i tenisistów w utworzeniu męskiej drużyny hokejowej klubu **"Korona" Warszawa**. Piękny park Agrykola to pierwsze boisko hokejowe.

Droga z Niemiec wiodła też do przygranicznego Śląska. Już w 1920r. młodzi Polacy rozgrywają tam mecze hokejowe z drużynami niemieckimi. **Roman Ziaja**, **Robert Koś**, **Stanisław Kot** i inni tworzą w Siemianowicach pierwsze drużyny hokejowe. Mecze rozgrywają na podmiejskich łęgach - późniejszym parku Pszczelnik. Od 1922r. tamtejszy klub przyjmuje nazwę **Klubu Hokeistów Siemianowice Śląskie**. Powstanie tego klubu stało się znaczącym wydarzeniem w historii polskiego hokeja.

W 1921r. do Poznania powraca z Kilonii **Alfons Drzewiecki**. W niemieckim mieście portowym zapoznał się z drużynami hokejowymi Niemiec i Danii. Przywiózł trochę sprzętu, dużo doświadczenia i wiele entuzjazmu. Wraz z kolegami: **Henrykiem Dembińskim**, **Stefanem Mikulskim** i całą rodziną **Tadeusza** i **Sobiesława Paczkowskich** organizują drużyny hokejowe w Klubie Łyżwiariskim w Poznaniu. Ten przykład wpłynął na tworzenie następnych klubów, w których młodzież zaczęła uprawiać hokej na trawie.

Rozwój hokeja wymagał zorganizowanego działania. 31 października 1926 jest kolejnym historycznym dniem. W Poznaniu spotykają się przedstawiciele klubów: Warszawskie Towarzystwo Łyżwiariskie, Klub Łyżwiariski Poznań, Klub Sportowy "Vita" Poznań, KS "Lubawa" z Lubawy, Klub

Hokeistów Siemianowice Śląskie, KS "Cresovia" Grodno, Gimnazjalny Klub Sportowy "Grom" Chojnice i Koło Sportowe "Venecja" Ostrów Wlkp. i powołują do życia **Polski Związek Hokeja na Trawie**. Związek przyjęty w 1928r. do Międzynarodowej Federacji Hokeja na Trawie staje się sprawnym organizatorem życia hokejowego w Polsce.

Od 1927r. rozgrywane są mistrzostwa Polski. Pierwszym w dziejach mistrzem Polski został **Klub Hokeistów Siemianowice Śląskie** po zwycięstwie nad Klubem Łyżwiariskim Poznań w dodatkowym meczu 17 listopada 1927r.

Wśród klubów, które wniosły znaczący wkład do historii polskiego hokeja i które najczęściej zdobywały tytuł mistrza Polski, obok klubu z Siemianowic, wymieniamy szczególnie KS "Stella" i KS "Sparta" Gniezno, KS "Warta", KKS "Lech", MZKS "Pocztowiec" Poznań, a także KH "Lechia", KH "Czarni" i WKS Poznań. Piękna historia zapisana została przez wojskowy klub "Grunwald" Poznań. Czołowe kluby to także: "Pomorzanin" Toruń, LKS Rogowo, LKS Gąsawa, AZS Katowice, "Górnik" Siemianowice, "Budowlani" Łódź i "Budowlani" Wrocław.

Mimo iż kobiety współtworzyły polski hokej i rozgrywały mecze w początkach stulecia, to oficjalnie spotkania o tytuł mistrza Polski zorganizowano dopiero w 1971 r. (hokej halowy) i w 1976r. (hokej na trawie). Znaczący wkład w rozwój hokeja kobiet wniosły kluby: "Polonia" i "Polar" Wrocław, "Polonia" Środa, "Plon" Skoroszyce, "Rolnik" Nysa, a nade wszystko AZS Uniwersytet Śląski Katowice.

Polski hokej na trawie wkroczył na międzynarodową arenę 23 czerwca 1929r. W tym dniu, w Poznaniu rozegrano pierwszy mecz międzypaństwowy z drużyną Czechosłowacji. Drugi mecz rozegrano z Węgrami 27 października 1929. Po wojnie kontakty międzynarodowe wznowiono dopiero w 1948r. Od tego roku rozpoczął się hokejowy rajd drużyny narodowej po stadionach całego świata. Polska reprezentacja mężczyzn rozegrała ogółem 614 spotkań międzypaństwowych. Reprezentacja Polski startowała czterokrotnie w Igrzyskach Olimpijskich, także pięciokrotnie była uczestnikiem finałowych turniejów o mistrzostwo świata. Od 1970r. polska reprezentacja startowała we wszystkich rozegranych mistrzostwach Europy. Ważnym wydarzeniem w historii hokeja na trawie jest fakt, że właśnie młoda polska drużyna kobiet dostąpiła wraz z reprezentacją Zimbabwe zaszczytu rozegrania w dniu 25 lipca 1980r. pierwszego meczu kobiet w ramach turnieju olimpijskiego.

Historię polskiego hokeja na trawie tworzyły tysiące dziewcząt i chłopców, kobiet i mężczyzn. Wielki wkład mają instruktorzy, trenerzy, sędziowie i działacze. Polski hokej ma ciekawą osobliwość: rozwijał się w gronie rodzin, tworząc niemal całe hokejowe dynastie. Nazwiska: Paczkowski, Adamski, Czajka, Ziaja, Małkowiak, Filnik, Wybieralski, Grotowski to tylko przykłady rodzin hokejowych w Polsce.

85 lat istnieje polski hokej. Obok zawodników i szkoleniowców na kartach historii zapisane są nazwiska wybitnych działaczy. Przypomnijmy nazwiska niektórych: Marian Grodzki, Tadeusz Baczyński, Leonard Barańczyk, Józef Wojtysiak, Zenon Kurowski, Jan Malik, Zenon Kończak, Włodzimierz Krzyżaniak, Witold Fater, Leopold Sokal, Tadeusz Socholik, Witold Ziaja, Wojciech Paczkowski, Stanisław Piwowarski, Andrzej Kuczyński, Jerzy Smorawiński, Kazimierz Osmański, Andrzej Żołądkowski i wielu, wielu innych. Oni to swoją organiczną pracą sprawili, że dwukrotnie Międzynarodowa Federacja Hokeja na Trawie nagradzała nasz związek: w 1967r. Pucharem Leautey'a i w 1988r. specjalną nagrodą za zasługi w organizacji i popularyzacji hokeja na trawie.